

FIȘA DISCIPLINEI
DREPT CIVIL. SUCCESIUNI
Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”
1.2. Facultatea	Facultatea de Drept
1.3. Departamentul	Drept privat
1.4. Domeniul de studii	Drept
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Drept
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Drept civil. Succesiuni				Codul disciplinei		DLR 3219			
2.2. Titularul activităților de curs			Prof.dr. Mircea-Dan Bob-Bocșan								
2.3. Titularul activităților de seminar			Asist.dr. Cristina Pop								
2.4. Anul de studiu		III	2.5. Semestrul		II	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					32
Tutoriat (consiliere profesională)					4
Examinări					2
Alte activități					1
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				94	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	-
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	-

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	- însușirea noțiunilor fundamentale din domeniul succesiunilor și liberalităților; - înțelegerea tendințelor din practica judiciară și notarială; - abilitatea de a sfătui un potențial client asupra modului în care să redacteze un testament sau să conceapă un contract de donație; - abilitatea de a identifica problema de fond într-un dosar succesoral primit spre analiză; - abilitatea de a da o soluție obiectivă și corectă într-un litigiu succesoral
Competențe transversale	- dezvoltarea abilităților de studiu individual, sinteză și analiză; - organizarea autonomiei învățării, dezvoltarea spiritului de inițiativă și a capacității de asumare a responsabilităților; - evoluția abilității abilități de lucru în echipă și a comunicării în echipă / public, în formă orală și scrisă; - respectarea și dezvoltarea valorilor și eticii profesionale; - dezvoltarea competențelor de utilizare a infrastructurii IT (baze de date, situri internet specializate, comunități profesionale din mediul virtual), atât în limba română, cât și într-o limbă străină de circulație internațională.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște noțiunile fundamentale din domeniul succesiunilor și liberalităților, respectiv tendințele din practica judiciară și notarială.
Aptitudini	Studentul este capabil să identifice problema de fond, într-un dosar succesoral primit spre analiză și de a da o soluție corespunzătoare. De asemenea, va avea abilitatea de a sfătui un potențial client, asupra modului în care să redacteze un testament sau să conceapă un contract de donație.
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru analiza stării de fapt și încadrarea în drept a unei probleme de drept succesoral.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- dezvoltarea obișnuinței de a lucra direct cu izvoarele legislative primare și secundare, respectiv cu sursele de practică publicată; - deprinderea modului de a raționa în registrul specific domeniului.
7.2 Obiectivele specifice	- înțelegerea noțiunilor și deprinderea vocabularului specific materiei; - cunoașterea critică a noțiunilor fundamentale implicate; - cunoașterea critică a principalelor controverse din practică și doctrină; - formarea aptitudinii de a rezolva rapid, corect și eficient cazurile practice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Identitatea dreptului succesoral: cu ce se ocupă acest domeniu al dreptului civil? cine poate moșteni? [art. 953-957 civ.]	La fiecare curs, se analizează și se dezbate proactiv decizii judiciare, acte de practică notarială, și dosare succesoriale notariale. Spețele de bază sunt afișate de la începutul semestrului în dreptul fiecărui curs, pe pagina http://dreptroman.ro , la Succesiuni > Licență > Programare cursuri	
2. Moștenirea legală (I): 1) Nedemnitatea succesorală; 2) Principiile devoluțiunii succesoriale legale și clasele de moștenitori [art. 958-964 și 975-983 civ.]		
3. Moștenirea legală (II): excepțiile de la principiile devoluțiunii succesoriale legale – 1) Clasa a doua; 2) Soțul supraviețuitor [art. 965-969 și 970-974 civ.]		
4. Moștenirea legală (III): excepțiile de la principiile devoluțiunii succesoriale legale – 3) Reprezentarea succesorală [art. 965-969 civ.]. Moștenirea vacantă [art. 1.135-1.140 civ.]		
5. Ce este și cum funcționează voința liberală? Tipologie și aspecte comune donație-testament [art. 984-986, 989 civ.]. Definiția testamentului [art. 1034-1035 civ.]		
6. Donația		
7. Testamentul – aspecte generale [art. 1036-1039 civ.]		
8. Forma testamentului [art. 1.040-1.050 și 1.010 civ.]		
9. Legatele: tipologia dispozițiilor <i>mortis causa</i> [art. 1.054-1.067 civ.]		
10. Ineficacitatea voinței <i>mortis causa</i>: 1) ineficacitatea testamentului; 2) ineficacitatea legatului [art. 1051-1053 și 1.068-1.073 civ.]		
11. Limitarea libertății de dispoziție a lui <i>de cuius</i>: rezerva succesorală și dezmoștenirea [art. 1.086-1.090 și 1.074-1.076 civ.]		
12. Rezerva, raportul și reducțiunea vs. masa succesorală [art. 1.091-1.099 civ.]		
13. Opțiunea succesorală [art. 1.110-1.124 civ.]		
14. Recapitulare		
Bibliografie A. minimală (pentru examen): - Bob-Bocșan, M.D., <i>Manual de succesiuni și liberalități</i> , Universul juridic, București, 2025 - Deak, Fr., Popescu, R., <i>Tratat de drept succesoral</i> , 3 vol., București 2025 - Deak, Fr., Mihai, L., Popescu, R., <i>Tratat de drept civil. Contracte speciale</i> , vol. III, București 2018 B. extinsă (opțională, pentru a intra în detalii legislative, teoretice și practice):		

- Bob, M.D., *Probleme de moșteniri în vechiul și în noul cod civil*, Universul juridic, București 2012
- Bob, M.D. (coord.), *Familie și moștenire în România*, Universul juridic, București 2016
- Bocșan, M.D., *Practica testamentară. Jurisprudență română 1862-2002*, Rosetti, București 2003
- Kocsis, J., Vasilescu, P., *Drept civil. Succesiuni*, Hamangiu, București 2016
- Popa, I., *Drept civil. Moșteniri și liberalități*, Solomon, București 2022
- Popa, I.F., Moise, A. (coord), *Legea notarilor publici. Comentariu pe articole*, Solomon, București 2016

C. pentru a merge mai departe (facultativă, pentru doritorii de a aprofunda problematica)

- Alexandresco, D., *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român*, vol. III/2, IV/1 și IV/2, București 1912-1913 (reeditate sub îngrijirea M.D. Bob, Universul juridic, București, 2018)
- Cantacuzino, M.B., *Elementele dreptului civil*, Craiova 1921 (reeditat Beck, București, 1998)
- Chirică, D., *Tratat de drept civil. Succesiuni și liberalități*, Hamangiu, București 2017
- Eliescu, M., *Moștenirea și devoluțiunea ei în dreptul RSR*, Academia RSR, București 1966
- Eliescu, M., *Transmisiunea și împărțea moștenirii în dreptul RSR*, Academia RSR, București 1966
- Hamangiu, C., Rosetti-Bălănescu, I., Băicoianu, Al., *Tratat de drept civil român. Vol. III. Regimurile matrimoniale. Succesiuni. Liberalități*, București 1929 (reeditat, Universul juridic, București 2022)
- Macovei, C., Dobrilă, M.C., *Cartea a IV-a*, in Baiaș, Chelaru, Constantinovici, Macovei, *Noul cod civil. Comentariu pe articole*, Beck, București 2014

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Seminar introductiv: cu ce se ocupă acest domeniu al dreptului civil? cine poate moșteni? [art. 953-957 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol.I, p. 19-30 și 57-94</u>	- studentul trebuie să facă o primă lectură prealabilă a problematicii de studiu aferentă fiecărui seminar - sesiune Q&A pentru lămurirea problemelor rezultate din lectura prealabilă; - spețe.	
2. Nedemnitătea succesorală: [art. 958-962 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol.I, p. 94-133</u>		
3. Succesiunea ab intestat (I): principiile devoluțiunii succesoriale legale, clasele de moștenitori [art. 963-964 și 975-983] - <u>Deak/Popescu, vol.I, p. 134-151 și 209-240</u>		
4. Succesiunea ab intestat (II): excepții de la principiile devoluțiunii succesoriale legale - reprezentarea succesorală [art. 965-969] și drepturile speciale ale soțului supraviețuitor [973-974]; moștenirea vacantă [art. 1.135-1.140 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol.I, p. 151-208; 270-280; 280-298</u>		
5. Ce este și cum funcționează voința liberală? Tipologie și aspecte comune cu donația [art. 984-992 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol. II, p. 40-53; 112-114</u>		
6. Donația [art. 1011-1033 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol. III, p. 171-254</u>		
7. Testamentul - definiție și aspecte generale [art. 1034-1039 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol. II, p. 21-40; 54-62; 66-67</u>		
8. Forma testamentului [art. 1.040-1.050 și 1.010 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol. II, p. 62-95; 100-110 și 150</u>		
9. Legatele: tipologia dispozițiilor <i>mortis causa</i> [art. 1.054-1.067 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol. II, p. 111-139</u>		
10. Ineficacitatea voinței mortis causa: 1) ineficacitatea testamentului; 2) ineficacitatea		

legatului [art. 1051-1053 și 1.068-1.073 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol. II, p. 149-194</u>		
11. Limitarea libertății de dispoziție a lui <i>de cuius</i>: rezerva succesorală și dezmoștenirea [art. 1.086-1.090 și 1.074-1.076 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol. II, p. 257-301, 194-205</u>		
12. Rezerva, raportul și reducățiunea vs. masa succesorală [art. 1.091-1.099 civ.] - <u>Deak/Popescu, vol. II, p. 301-342</u>		
13. Opțiunea succesorală [art. 1.110-1.124] - <u>Deak/Popescu, vol. III, p. 17-122</u>		
14. Seminar recapitulativ		
Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Modul specific de predare descris are scopul să pregătească studentul pentru a cunoaște deja din facultate nu numai aspectele teoretice, ci și cum arată și se folosesc instrumentele practice, concrete, cu care va lucra în calitate de notar public sau cu care se va întâlni în calitate de avocat sau judecător.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- capacitatea de identificare a stării de fapt și a problemei de drept	- Examen scris, cu durată de 40 de minute, constând în mini-spețe cu 7 (șapte) grile x 1 p./grilă. Fiecare grilă are trei variante de răspuns, în sistemul totu/nimic - Activitate la cursuri – 1 p. suplimentar (dacă este cazul)	80%
	- capacitatea de identificare a soluției juridice		
10.5 Seminar/laborator	- capacitatea de asimilare a problematicei	Evaluare pe parcurs: - Examen parțial – 2 minispețe cu 4 grile x 0,5 p./grilă, în a 2-a săptămână a lunii aprilie - Activitate la seminare – 1 p. suplimentar (dacă este cazul)	20%
	- capacitatea de identificare a stării de fapt și a problemei de drept, respectiv de identificare a soluției juridice		
10.6 Standard minim de performanță			
Pentru obținerea notei de trecere, studentul poate să combine oricare dintre modurile de evaluare punctate: activitatea la seminare, punctele obținute la examenele parțiale și punctele obținute la examenul final. Teoretic, punctul de la seminare, cu un punct obținut la unul dintre parțiale și cu rezolvarea a două grile din cele șase la examenul final demonstrează acumularea nivelului de pregătire minim pentru promovare.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

 Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
1 FĂRA SĂRĂCIE 	2 FOAMETE „ZERO” 	3 SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE 	4 EDUCATIE DE CALITATE 	5 EGALITATE DE GEN 	6 APĂ CURATĂ ȘI SANITATIE 	7 ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE 	8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ 	9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ
10 INEGALITĂȚI REDUSE 	11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE 	12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE 	13 ACȚIUNE CLIMATICĂ 	14 VIAȚĂ ACVATICĂ 	15 VIAȚĂ TERESTRĂ 	16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE 	17 PARTENERIAȚE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR 	

Data completării:
10.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

.....

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament

...

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".